

Sergi Escobar: "L'art d'Escobar era pur talent, ho portava dins; ell s'inspirava en l'entorn, en la vida"

El net del reconegut dibuixant, pare de personatges com Zipi i Zape o Carpanta, recorda al seu avi, la seva faceta de creador i reivindica el seu llegat i el de molts altres dibuixants del país, massa oblidats

Vostè va tractar molt al seu avi? El vaig tractar com a net, mai com l'artista. Eren els meus avis i anàvem els caps de setmana a Santa Eulàlia, on ells tenien la segona residència i allà estàvem amb les meves cosines i les meves germanes. I el meu avi estava allà dibuixant. Aquest era el nostre tracte una mica. No és que no fos accessible, però tenia la seva vida dintre de l'entorn familiar. Tampoc era una persona que es desviava per jugar amb els seus nets i coses així, però jo parlo dels anys vuitanta quan la seva activitat ja estava molt centrada en Zipi Zape, pràcticament. La primera historieta de còmic que va llegir va ser alguna del seu avi? Sí, era el Zipi Zape, sí, i quan arribàvem els divendres a Santa Eulàlia ja sabies que hi havia la revista de la setmana que portava la història. No els la deixava veure abans? No és que ens deixés o que hi hagués una demanda. No eres conscient que el teu avi estava fent la història de la següent setmana i mai se'm va ocórrer agafar el Zipi Zape i una vegada llegit preguntar-li per què havia fet allò o si podria fer alguna cosa concreta. Quan és conscient de la rellevància del seu avi com a creador de còmics? Jo crec quan comencen a venir a l'estiu nens a la casa de Santa Eulàlia a demanar-li autògrafs. Tenia 12 o 13 anys. Suposo que va ser el moment en què em vaig fer la reflexió que aquell home, que era el meu avi, era important. Sí que anàvem a veure com dibuixava, de vegades, perquè ell ens guardava els xiclets i les pastilles Juanola que comprava quan anàvem a buscar el diari i quan anàvem a demanar-n'hi un t'estaves allà un moment mirant com dibuixava, però ell continuava i no ens feia gaire cas. Ja sabies que era algú que tenia notorietat, però ho sabies de manera racional, no era una cosa que tinguessis interioritzada. L'art, a Escobar, d'on li venia? Era pur talent natural perquè ja amb quatre anys es feia la seva revista de còmic. Això és pur talent. Ell amb 11 o 12 anys ja havia fet coses. És una cosa que es porta a dins. Com Messi que va jugar a futbol des que va poder. Doncs igual. Ell va dibuixar sempre? Sempre, tota la vida. Crec que el fet de dibuixar era la part més important del seu neguit en explicar històries. Però no només dibuixava, clar. Alguna vegada s'ha comentat que veient les històries de Zipi i Zape pots veure que són com gags teatrals o com escenes de pel·lícules d'animació. Llavors no saps ben bé, en el seu cap, què és el que era primordial: si el dibuix o el dibuix, al final, era la seva necessitat de transmetre allò que no podia transmetre fent el dibuix animat. És aquest vessant el que es mostra a l'exposició al Museu del Juguet, per a molts, molt sorprenent. És un dels motius pels quals ens vam abocar conjuntament amb el museu, per reivindicar, ja no només el personatge d'Escobar, sinó que no tot s'ha començat ara. Que l'any 1947 ja hi havia storytellings, dibuix animat, i tota una indústria que es va matar. I que era a Barcelona, la gran majoria, molta gent que ho feia molt bé. Segurament, hauria pogut ser una indústria molt important d'aquest país. Al final, després de crear dues joguines, que eren projectors, i produir diverses històries, Escobar ho va deixar. Jo mai vaig tenir l'ocasió de parlar amb ell d'aquests temes, però suposo que ho va deixar perquè, entre altres coses, no devia donar prou diners. No ho sé. Era un home molt emprenedor. Anava provant coses suposo que fins que la meua àvia li deia: "Centra't". Després de la Guerra Civil Espanyola, va passar un any i mig a la presó. Tinc entès que també dibuixava. Dibuijava, però, a més, guanyava diners. Feia dibuixos pels presos, també, i li pagaven. Era una part dels ingressos de la família. Quan va sortir, va continuar dibuixant? Sí, no va fer res més. La seva activitat va ser aquesta perquè la de funcionari de correus la van liquidar, el van depurar i ja no va poder tornar. Aleshores, als anys 40, és quan crea els personatges mítics de Zipi i Zape, però també Carpanta. Sí, Zipi i Zape és del 1948 i Carpanta, del 1947. El meu pare i la meua tieta recorden encara el moment de la creació de Carpanta perquè els hi ensenyava esbossos. Els hi ensenyava esbossos i els preguntava què en pensaven. En què s'inspirava Escobar? En l'entorn, en la vida. Per

exemple, Carpanta amb la fam i Zipi i Zape, amb el món infantil. La pregunta que es devia fer per començar és com deuen veure els nens als adults. En el cas de la Petra, criada para todo amb tot el moviment immigratori que hi va haver a finals dels 40, principis dels 50, sobretot a Barcelona i les grans ciutats. La Doña Tula, aquella portera que maltractava al seu gendre o Doña Tomasa, que alquila su mansión, recorda una època que no era fàcil trobar vivenda, com ara. Molts dels temes que tocava són plenament vigents ara. Són uns clàssics. Potser per això connecten amb el lector actual. La relectura que he fet ara, que és molt més interessant que la que feia quan era petit, és que fa feredat. Primer, perquè el nen sempre ha sigut nen i això no canviarà gaire i sempre tindran pares. I aquests pares sempre intentaran educar els nens, més o menys. Per tant, la relació entre fills i pares, d'una manera o d'una altra, sempre serà aquesta: uns intentant educar i que els fills sempre sortint per la tangent. També, en aquella època, va utilitzar els Zipi i Zape per posar el crit al cel de com s'estaven educant els nens. Allò que fa, al principi, el pare lligant-los a una via de tren esperant que passi el tren o els posa en una guillotina. No els hi talla el cap, però historieta s'acaba amb ells dins d'una guillotina. Jo crec que era la seva manera de denunciar aquesta manera d'educar que devia veure que no era normal. Zipi i Zape són els seus personatges preferits? Home, són els més bufons, perquè tenen aquest toc infantil i és més dirigit als nens, contenen aquesta part de la infància que sempre és tendre. El meu pare sempre havia dit que un dels personatges que més li agradava al meu avi o el seu personatge preferit era el Carpanta. Imagino que també perquè hi havia una reivindicació política forta i perquè l'autoritat del moment el va intentar defenestrar i li va dir que no podia ser perquè a l'Espanya de Franco ningú passa fam. I això li van dir, que s'havia acabat que Carpanta passés fam. Però Doña Tomasa, que alquila su mansión, que és un pis de mala mort, allò és histriònic i és una xalada molt xula, també. És una dona que té un matrimoni amb un nen petit que relloga una de les habitacions, té una que tira les cartes que també relloga una habitació, i hi ha una altra que sempre està malalt, que relloga un bagul i que dorm en ell. És observar la realitat fins a fer-ne una caricatura. Fent aquesta relectura una s'adona del que realment volia explicar. Està tot explicat, el que passa ara, no? Un dels premis que va rebre Escobar va ser l'Aro d'Or, el 1977, amb Ibáñez. Quina relació mantenien? Eren de generacions diferents tot i que tots dos grans personatges de l'època. Malgrat tot, tenien interessos diferents. Ibáñez va generar personatges de còmic per fer riure, i jo crec que no hi havia dobles intencions en el seu humor, no hi havia una lectura social. No hi ha una reivindicació com si hi ha a l'obra de l'Escobar. Potser perquè ja és d'una altra època i ja no va tenir aquesta necessitat de reivindicar. El meu avi va sortir de la presó amb la idea de no ficar-se més en política, però els seus personatges tenen un deix reivindicatiu. Perquè la Petra, per exemple, que és una criada para todo, no deixa de reivindicar els seus drets davant de la seva patrona, que es diu Doña Patro. Escobar és capaç de crear personatges universals, però no sé si han tingut projecció fora d'Espanya? No van sortir fora de l'Estat espanyol, a excepció de Mèxic, als anys 70 i 80, en el cas de Zipi i Zape. Però crec que són universals i, per tant, podrien fer-ho. No sé si en el mateix format perquè hi ha coses que són molt de l'Espanya del moment, però hi ha aspectes que es poden actualitzar. La voluntat de la família és mantenir viu el llegat de l'avi, imagino. Hi ha dues parts una mica separades. Una, que és la que hem fet amb el Museu del Joquet, de Figueres, que és mostrar o explicar el que va ser una època concreta, una mica la història, que sapiguem els nostres orígens, que hi va haver èpoques que es van fer coses importants i que molta gent potser no ho sap, donar una mica de valor a tot allò que la gent va fer, que eren societats que estaven preparades per absorbir segons quines obres i quins plantejaments humorístics. L'Esquella de la Torratxa d'abans de la Guerra Civil és un humor absolutament actual. És El Jueves de l'època. Hi ha uns acudits, hi ha tota una reivindicació política molt forta i molt evident. Vull dir que era molt modern. I la segona part? Intentar potenciar el Zipi i Zape, sobretot, que és el que pot ser més actual, com una llicència més, com ho pot ser l'Astérix, Lucky Luke o Els barrufets. El que passa és que està molt desfasat, sobretot, a la memòria cultural, perquè sempre es veu que hi ha com una cosa molt del passat. Així que és intentar trobar projectes més actuals que el posicionin ara. Per exemple, es van fer dues pel·lícules, el 2013 i el 2016, del Zipi i Zape. S'han fet pel·lícules de Mortadelo i Filemó, de SúperLópez. Els francesos i els belgues no han perdut mai de vista tot aquest llegat i el segueixen mantenint i actualitzant. Ja sabem que Hollywood, Walt Disney, el manga i tot això, apreta molt, però és intentar fer coses que l'actualitzin i el posicionin. Algú a la família ha heretat aquest do de l'avi? No, de dibuixar no. Això és com voler que el teu fill sigui metge, no? I, a més, una cosa més artística, és molt complicat. Ho tens o no ho tens. És el que deiem del talent.

Però jo crec que tots ho hem intentat, en el silenci. Tots hem pensat: "Aviam què passa, aviam si surt, això". Però, també en el silenci, tots hem vist que no (riu). D'Escobar només en pot haver-hi un. Sí, clar, això és així. L'exposició Escobar animador mostra una faceta realment poc coneguda. Està molt bé que els nanos sàpiguen que fa setanta anys hi havia dibuixos animats, que no tot ve d'ara, i que es feien aquí. Aquesta mostra és fruit de la voluntat de la família i d'altra gent. Cert, perquè només amb les nostres ganes poca feina es pot fer. Estem molt agraïts al Museu, a Pep Canaleta i a Joan Manuel Soldevilla (comissari). El material el conserva la família? Una part sí, l'altre, el Museu de Granollers. Respecte als originals, s'ha resolt la problemàtica amb Bruguera? Vam recuperar tots els originals de l'època d'Ediciones B del Grupo Zeta, que encara no s'havien retornat. Era el 2015. De l'època Bruguera, tots els familiars ens mantenim en aquella espera latent perquè ha passat a mans de Prensa Iberica. Amb Random, que va comprar la part d'Ediciones B, estem reeditant els Zipi i Zape i Carpanta. Ara està a punt de sortir Futbolerías, una història llarga de quaranta-sis pàgines, i li hem adjuntat algunes historietes més relacionades amb el futbol, amb un pròleg de Zubizarreta. El gran deute amb aquests creadors seria el Museu del Còmic. Fa dècades que se'n parla. És una cosa que clama el cel que una ciutat com Barcelona, amb tot el potencial editorial que hi va haver i que hi ha encara, no tingui un museu del còmic com deu mana. Han anat passant governs i institucions i no es resolt, no entenc l'interès amb què no es reivindiqui tot això. Perquè a banda de tota l'escola Bruguera tenim El Jueves que és una de les revistes més importants fetes a Barcelona amb una reivindicació política molt intensa; El Víbora... Diria que es fan més coses a València que aquí. Es reivindica més a Paco Roca a València que l'Albert Monteys a Catalunya. Serviria per honorar a tots aquests creadors que recorren tot el segle XX amb continuïtat fins ara. Té continuïtat perquè hi va haver-hi tots aquests creadors. A vegades això és una cadena: va haver gent que va veure que allò era molt seu, ho va intentar i li va sortir bé. Per què hi haurà més nenes futbolistes ara? Doncs, perquè veuen que hi ha dones futbolistes que juguen a futbol.

Font del document:

<https://www.diaridegirona.cat/cultura/2026/05/12/sergi-escobar-art-escobar-era-pur-talent-zipi-zape-130124622.html>